

משל הרועה

הקדמה

בפרשתנו ה' מצווה את משה לערוך מפקד נוסף לעם ישראל, וזאת לאחר המגיפה שהייתה בעקבות מעשה זמרי בן סלוא. "וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגַּפָּה... שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (כו.א-ב) במגיפה נהרגו 24,000 מבני ישראל. לפני המגיפה חלק מעם ישראל עבד עבודה זרה ל'בעל פעור' ושם נהרגו 170,000 מבני ישראל.

פירוש

רש"י מפרש את תחילת הפסוק "וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגַּפָּה" כך: "משל לרועה שנכנסו זאבים לתוך עדרו והרגו בהן והוא מונה אותן לידע מנין הנותרות. דבר אחר כשיצאו ממצרים ונמסרו למשה נמסרו לו במנין עכשיו שקרב למות ולהחזיר צאנו מחזירם במנין".

רש"י מביא 2 סיבות מדוע הציווי על המפקד מופיע בסמיכות למגיפה: א. משל מרועה צאן – משה מנה את העם כדי לראות כמה נותר בישראל לאחר המגיפה. ב. משה עומד למות – כשהתחיל להנהיג את העם ביציאת מצרים נערך מפקד וכעת כשמסיים את תפקידו.

בפרשת 'כי תשא', לאחר המגיפה בעקבות חטא העגל, מצווה ה' את משה לספור את בני ישראל. רש"י מסביר את המפקד כך: "משל לצאן החביבה על בעליה שנפל בה דָּבָר ומשפסק אמר לו לרועה בבקשה ממך מנה את צאני ודע כמה נותרו בהם, להודיע שהיא חביבה עליו."

שאלות

- כאשר עם ישראל עבד ל'בעל פעור' נהרגו יותר מ-170,000 אנשים. מדוע הציווי למנות את עם ישראל מגיע לאחר המגיפה ולא לאחר העונש על חטא 'פעור'?
- בפירוש רש"י לפרשת 'כי תשא' המגיפה מתוארת כ-דָּבָר ובפרשתנו **זאבים**.
- בפירוש רש"י לפרשת 'כי תשא' מוזכרת סיבת החביבות של עם ישראל בעיני ה', ואצלנו אין אזכור לכך.

התשווקה להיות כוהן גדול

הביאור

א. משה הרגיש אשם בתוצאות המגיפה.

כאשר התחילה המגיפה מוסבר שבאותו הרגע נעלמה ממשה ההלכה מה לעשות לזמרי והמדינית. זמן עבר והמגיפה השתוללה עד שהגיע פנחס והרג את שניהם, וכך המגיפה נעצרה. כאשר משה מנה את ישראל הוא דאג ורצה לשמור עליהם להבא. אך כשמתו 170,000 מישראל לאחר החטא בבעל פעור, היה זה בציווי בית הדין והשופטים שצריך להרוג את כל מי שחטא. במקרה הזה לא הרגיש משה אשם בכך.

ב. דָּבָר – משל למקרה שאינו באשמת הרועה. כמו חטא העגל שמשה לא היה נוכח ואשם בכך. זאבים – משל למקרה שהרועה צריך להישמר ממנו ובאחריותו. כמו המגיפה שלא נפסקה מיד משום שנתעלמה ממשה ההלכה והוא מרגיש אשם בכך.

ג. המנין בפרשתנו נעשה על ידי רועה הצאן – משה. המנין לא היה מצד החביבות של ישראל, אלא משום תפקידו של משה לשמור עליהם להבא. גם לבעל הצאן – הקב"ה לא היה שייך למנות כאן את הנותרים מצד החביבות משום החומרה הרבה של החטא.

ההוראה לחיים

א. עלינו להבין את גודל הזכות והאחריות של כל אחד שיש בידו למחות ולמנוע מיהודי לעבור עבירה. ב. משה דאג לכל עם ישראל, וכל אחד היה חלק מעדרו האישי. גם מי שלא הלך בדרך הנכונה נכלל בתוך עדרו ולא בקצה המחנה. הנהגה זאת צריכה ללמד אותנו על מעלתו של משה שבכל דור, ועל הצורה בה אנו צריכים להסתכל ולהביט על כל יהודי.

ליקוטי שיחות, חלק יח, פנחס א'.